

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 15.12.2021 r.

ZN-II.9532.9.2021.1

**Pan
Rafał Hejne
Przewodniczący
Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności**
ul. Dutkiewicza 5
63-100 Śrem

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573) kontrolerzy w składzie:

- Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu – kierownik kontroli,
- Dorota Michalska – starszy inspektor wojewódzki,
- Honorata Lewandowska – starszy inspektor wojewódzki,
- Monika Misiak – inspektor wojewódzki,
- Dagmara Błaszczuk-Owczarek – członek Wojewódzkiego Zespołu, pedagog,
- Rafał Chalcarz – członek Wojewódzkiego Zespołu – lekarz,
- Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu – doradca zawodowy

przeprowadzili w dniach od 05.11.2021 r. do 10.12.2021 r. kontrolę w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie z siedzibą przy ul. Dutkiewicza 5, 63-100 Śrem na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 02.11.2021 r., nr 216/21, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli.

W związku z powyższym, na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 29) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Przedmiot kontroli obejmował:

- usytuowanie organizacyjne Powiatowego Zespołu;
- kwalifikacje członków Powiatowego Zespołu;
- warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu;
- prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- zgodność orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2020 r. do dnia zakończenia kontroli.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem następujących nieprawidłowości.

Analiza 5 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że w 4 sprawach treść oceny nie uzasadnia w wystarczającym zakresie przyznanego stopnia niepełnosprawności. Ponadto, w uzasadnieniu oceny psycholog nie nawiązuje do przesłanek ustawowych zaliczenia do osób niepełnosprawnych.

Kontrola 15 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że w 8 sprawach brak było wewnętrznej spójności z zaproponowanym rozstrzygnięciem orzeczniczym. Ponadto, w 3 sprawach ocena była niepełna i lakoniczna. Należy pamiętać, że orzekanie o niepełnosprawności nie jest ustaleniem stanu zdrowia osoby orzekanej ale oceną ograniczeń możliwości jej funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym, będących następstwem naruszonej sprawności organizmu.

Kontrola 6 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że większość spraw ocena była sporządzona poprawnie. Tylko w 1 sprawie ocena była niekompletna.

Analiza 10 ocen sporządzonych przez pedagoga wykazała, że 1 ocena została sporządzona poprawnie, zgodnie z obowiązującymi standardami orzeczniczymi. Pedagodzy sporządzając oceny nie zebrali wymaganego materiału dowodowego dotyczącego występujących dysfunkcji psychofizycznych utrudniających lub uniemożliwiających kształcenie. Zastrzeżenia dotyczą informacji zawartych w punkcie III oceny, które nie oddają w pełni wymaganego opisu. Opisy w punkcie XII i XIII ocen pedagogicznych nie wskazują konkretnych czynności determinujących konieczność opieki, które świadczyłyby o całkowitej zależności dziecka od otoczenia i pomocy czyli zależności od otoczenia, które stanowiłyby przesłankę, aby można było wnioskować o przyznanie dziecku prawnego statusu osoby niepełnosprawnej. Powielanie tych samych informacji w punkcie XII i XIII jest niedopuszczalne i niezgodne z obowiązującymi przepisami oraz z interpretacją definicji opieki oraz definicji pomocy według kryteriów kwalifikowania do niepełnosprawności. Pedagodzy powielają te same informacje bez rozgraniczenia w jakim zakresie orzekany wymaga sprawowania opieki, a w jakim udzielenia pomocy. Cztery spośród kontrolowanych ocen sporządzono dla osób nierealizujących obowiązku szkolnego co jest nieprawidłowe. W ocenie pedagog powołuje się na dokumentację medyczną, co wykracza poza jego kompetencje. Ponadto, pedagog powołuje się w uzasadnieniach na schorzenie, co jest niezgodne z obowiązującymi kryteriami kwalifikowania do niepełnosprawności, gdyż orzeczenie o niepełnosprawności nie jest oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale oceną ograniczeń możliwości w funkcjonowaniu w życiu codziennym – w porównaniu do dzieci z pełną sprawnością właściwą dla wieku dziecka (aspekt medyczny stanowi punkt wyjścia do dalszej kompleksowej oceny skutków w obszarze codziennego funkcjonowania osoby orzekanej).

Analiza merytoryczna 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarzy przewodniczących składów orzekających wykazała, że w 6 sprawach nieczytelny, brak lub zbyt ogólny opis badania przedmiotowego przekładał się na niewystarczające określenie ograniczeń funkcjonowania osoby orzekanej. W 1 sprawie w sytuacji gdy osoba pierwszorazowo orzekana jest zaocznie, pojawia się wątpliwość czy tylko wyłącznie na podstawie oceny dokumentacji medycznej bez oceny przedmiotowej zasadne jest przyznanie ustalonego stopnia niepełnosprawności na stałe.

W 1 sprawie ocena stanu zdrowia osoby orzekanej nie jest spójna z dokumentacją medyczną co do właściwego uzasadnienia ustalonego stopnia niepełnosprawności.

W 13 sprawach sporządzona przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego ocena stanu zdrowia osoby orzekanej jest we fragmentach nieczytelna oraz brak jest wpisania uzasadnienia oceny stanu zdrowia.

W 10 sprawach w ocenie lekarza brak jest wpisania rodzaju i zakresu ograniczeń spowodowanych naruszoną sprawnością organizmu wynikająca z rozpoznania choroby zasadniczej i chorób współistniejących, brak określenia rodzaju i zakresu niezbędnej opieki pomocy i pomocy.

Ponadto, stwierdzono, że usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r., poz. 857).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

Przewodniczący Powiatowego Zespołu co do zasady, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczał skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. W 4 sprawach dla osób nierealizujących obowiązku szkolnego zamiast psychologa do składu orzekającego został wyznaczony pedagog. W 10 sprawach w aktach sprawy brakuje pisemnego potwierdzenia czynności wyznaczeniu składu orzekającego.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodniczący Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadamiał osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiał stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego. W przypadku niezakończono sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezakończono sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

W 14 sprawach lekarz – przewodniczący składu orzekającego nie określił czy obecność strony na posiedzeniu składu orzekającego jest obowiązkowa.

W 5 sprawach na orzeczeniu lekarz – przewodniczący składu orzekającego podpisał się bez wskazania specjalności.

Ponadto, w większości spraw uzasadnienia orzeczeń są lakoniczne i nie odnoszą się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zaleca się co następuje.

1. Oceny psychologiczne, zawodowe, funkcjonowania społecznego oraz pedagogiczne winny wskazywać na fakty udowodnione i istotne w sprawie. Należy je sporządzać w sposób pełny i wyczerpujący z wykorzystaniem w pełni dostępnych źródeł informacji, tak aby w pełni

- obrazowały funkcjonowanie osób orzekanych uzasadniające ostateczną kwalifikację orzeczniczą.
2. Przy sporządzaniu oceny pedagogicznej należy zwrócić uwagę na indywidualne, wnikliwe określenie występujących dysfunkcji psycho-fizycznych utrudniających lub uniemożliwiających kształcenie i wychowanie (konsekwencje naruszenia sprawności organizmu) oraz stopnia uzależnienia od innych osób w codziennym funkcjonowaniu mając na uwadze fakt, że orzeczenie o niepełnosprawności nie jest oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale oceną ograniczeń w możliwości jej funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym będących następstwem naruszenia sprawności organizmu.
  3. W sprawach osób nierealizujących obowiązku szkolnego do składu orzekającego wyznaczać psychologa.
  4. Oceny stanu zdrowia wypełniać w sposób pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego, opisu badania przedmiotowego, opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej – w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W każdym przypadku zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych za istotne w sprawie i udowodnione.
  5. Lekarz – przewodniczący składu orzekającego powinien określać czy obecność strony na posiedzeniu składu orzekającego jest obowiązkowa.
  6. Lekarz – przewodniczący składu orzekającego powinien podpisać orzeczenie wraz ze wskazaniem specjalności.
  7. W uzasadnieniach orzeczeń odnosić się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne i proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego Beata Winięcka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim